Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

20 decembrie 2017 * [i]

„Trimitere preliminară – Spațiul de libertate, securitate și justiție – Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 – Cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp – Recunoașterea unui divorț privat obținut în fața unei instanțe religioase într-un stat terț – Domeniul de aplicare al regulamentului menționat”

În cauza C-372/16,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Oberlandesgericht München (Tribunalul Regional Superior din München, Germania), prin decizia din 29 iunie 2016, primită de Curte la 6 iulie 2016, în procedura

**Soha Sahyouni**

împotriva

**Raja Mamisch,**

CURTEA (Camera întâi),

compusă din doamna R. Silva de Lapuerta (raportor), președinte de cameră, și domnii C. G. Fernlund, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev și E. Regan, judecători,

avocat general: domnul H. Saugmandsgaard Øe,

grefier: domnul K. Malacek, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 31 mai 2017,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru domnul Mamisch, de C. Wenz-Winghardt, Rechtsanwältin;

– pentru guvernul german, de T. Henze, de M. Hellmann și de J. Mentgen, în calitate de agenți;

– pentru guvernul belgian, de L. Van den Broeck și de C. Pochet, în calitate de agenți;

– pentru guvernul francez, de D. Colas, de D. Segoin și de E. Armoët, în calitate de agenți;

– pentru guvernul maghiar, de Z. Fehér, de G. Koós și de M. M. Tátrai, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: germana.

– pentru guvernul portughez, de L. Inez Fernandes, de M. Figueiredo și de M. Carvalho, în calitate de agenți;

– pentru Comisia Europeană, de M. Wilderspin și de M. Heller, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 14 septembrie 2017,

pronunță prezenta

## Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolelor 1 și 10 din Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp (JO 2010, L 343, p. 10).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între doamna Soha Sahyouni, pe de o parte, și domnul Raja Mamisch, pe de altă parte, în legătură cu recunoașterea unei hotărâri de divorț pronunțate de o instanță religioasă într-un stat terț.

### *Cadrul juridic*

#### *Dreptul Uniunii*

##### *Regulamentul nr. 1259/2010*

3 Considerentele (9) și (10) ale Regulamentului nr. 1259/2010 au următorul cuprins:

„(9) Prezentul regulament ar trebui să instituie un cadru juridic clar și complet în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp în statele membre participante, să garanteze cetățenilor soluții corespunzătoare în materie de securitate juridică, previzibilitate și flexibilitate și să prevină situația în care unul dintre soți solicită divorțul înaintea celuilalt pentru a se asigura că procedura este supusă unei anumite legi, pe care acesta o consideră a fi mai favorabilă intereselor sale.

(10) Domeniul de aplicare material și dispozițiile prezentului regulament ar trebui să fie conforme cu Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 [al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000 (JO 2003, L 338, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 183)] […]

[…]”

4 Articolul 1 din Regulamentul nr. 1259/2010 prevede:

„(1) Prezentul regulament se aplică divorțului și separării de corp în situațiile în care există un conflict de legi.

(2) Prezentul regulament nu se aplică următoarelor aspecte, chiar dacă acestea sunt doar chestiuni preliminare în contextul procedurilor privind divorțul sau separarea de corp:

[…]”

5 Potrivit articolului 4 din acest regulament, intitulat „Aplicare universală”:

„Legea desemnată în temeiul prezentului regulament se aplică indiferent dacă este sau nu legea unui stat membru participant.”

6 Articolul 5 din Regulamentul nr. 1259/2010 prevede:

„[…]

(2) Fără a aduce atingere alineatului (3), acordul care desemnează legea aplicabilă poate fi încheiat și modificat în orice moment, dar nu ulterior datei sesizării instanței judecătorești.

(3) În cazul în care această posibilitate este prevăzută de legea forului, soții pot desemna legea aplicabilă și în fața instanței judecătorești pe parcursul procedurii. În acest caz, instanța judecătorească ia act de acordul soților, în conformitate cu legea forului.”

7 Articolul 8 din același regulament are următorul cuprins:

„În absența unei opțiuni în temeiul articolului 5, divorțul și separarea de corp sunt reglementate de legea statului:

(a) pe teritoriul căruia soții își au reședința obișnuită la data sesizării instanței judecătorești sau, în caz contrar;

(b) pe teritoriul căruia soții își aveau ultima reședință obișnuită, cu condiția ca perioada respectivă să nu se fi încheiat cu mai mult de un an înaintea sesizării instanței judecătorești, atât timp cât unul dintre ei încă mai are reședința în cauză la data sesizării instanței judecătorești, sau, în lipsa acestuia,

(c) a cărui cetățenie este deținută de ambii soți la data sesizării instanței judecătorești sau, în caz contrar,

(d) unde este sesizată instanța judecătorească.”

8 Articolul 10 din Regulamentul nr. 1259/2010 prevede:

„În cazul în care legea aplicabilă în temeiul articolelor 5 sau 8 nu prevede divorțul sau nu acordă unuia dintre soți, din cauza apartenenței la unul dintre sexe, egalitate de acces la divorț sau la separarea de corp, se aplică legea forului.”

9 Articolul 12 din același regulament prevede:

„Aplicarea unei dispoziții din legea desemnată în temeiul prezentului regulament nu poate fi înlăturată decât dacă o astfel de aplicare este vădit incompatibilă cu ordinea publică a forului.”

10 Potrivit articolului 13 din Regulamentul nr. 1259/2010, „[n]iciuna dintre dispozițiile prezentului regulament nu obligă instanțele judecătorești dintr-un stat membru participant a cărui lege nu conține dispoziții cu privire la divorț sau nu consideră valabilă căsătoria respectivă în scopul procedurilor de divorț să pronunțe un divorț ca urmare a aplicării prezentului regulament.”

11 Articolul 18 din același regulament prevede:

„(1) Prezentul regulament se aplică acțiunilor judiciare intentate și acordurilor menționate la articolul 5 și încheiate începând cu 21 iunie 2012.

[…]

(2) Prezentul regulament nu aduce atingere acordurilor privind alegerea legii aplicabile încheiate în conformitate cu legea statului membru participant pe teritoriul căruia se află instanța judecătorească sesizată înainte de 21 iunie 2012.”

*Regulamentul nr. 2201/2003*

12 Potrivit articolului 1 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 2201/2003, acesta se aplică, oricare ar fi natura instanței, materiilor civile privind divorțul, separarea de drept și anularea căsătoriei.

13 Articolul 2 din regulamentul menționat prevede:

„În sensul prezentului regulament:

[…]

4. «hotărâre judecătorească» înseamnă orice hotărâre de divorț, de separare de drept sau de anulare a unei căsătorii, precum și orice hotărâre judecătorească privind răspunderea părintească pronunțată de o instanță judecătorească a unui stat membru, oricare ar fi denumirea hotărârii, inclusiv termenii «decizie», «sentință» sau «ordonanță»;

[…]”

*Dreptul german*

14 Articolul 107 din Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (Legea privind cauzele de dreptul familiei și în materie de proceduri necontencioase, denumită în continuare „FamFG”), intitulat „Recunoașterea hotărârilor străine în materie matrimonială”, prevede:

„(1) Hotărârile pronunțate în străinătate prin care o căsătorie este anulată sau declarată nevalidă […] sau desfăcută […] sunt recunoscute numai în cazul în care administrația landului din domeniul justiției a constatat că condițiile de recunoaștere sunt îndeplinite. În cazul în care s-a pronunțat o instanță sau o autoritate a unui stat a cărui cetățenie o dețineau cei doi soți la data pronunțării hotărârii, recunoașterea nu depinde de o constatare a administrației landului din domeniul justiției.

(2) Este competentă administrația landului din domeniul justiției în care unul dintre soți are reședința obișnuită. […]

(3) Guvernele landurilor pot delega, prin regulament, competențele conferite de prezentele dispoziții administrației landurilor din domeniul justiției unuia sau mai multor președinți ai Oberlandesgericht (Tribunalul Regional Superior) […]

(4) Decizia se adoptă la cerere. Cererea poate fi introdusă de orice persoană care dovedește un interes juridic pentru recunoaștere.

(5) În cazul în care administrația landului din domeniul justiției respinge cererea, petentul poate solicita Oberlandesgericht (Tribunalul Regional Superior) să se pronunțe.

(6) În cazul în care administrația landului din domeniul justiției constată că condițiile de recunoaștere sunt îndeplinite, soțul care nu a introdus cererea poate solicita Oberlandesgericht (Tribunalul Regional Superior) să se pronunțe. Hotărârea administrației landului din domeniul justiției produce efecte de la notificarea sa către petent. Cu toate acestea, administrația landului din domeniul justiției poate statua în hotărâre că aceasta produce efecte numai de la expirarea termenului stabilit de administrația respectivă.

(7) Este competentă Secția civilă a Oberlandesgericht (Tribunalul Regional Superior) în circumscripția căruia are sediul administrația landului din domeniul justiției. Cererea de pronunțare a unei hotărâri judecătorești nu are efect suspensiv. Secțiunile 4 și 5, precum și articolul 14 alineatele 1 și 2 și articolul 48 alineatul 2 se aplică *mutatis mutandis* procedurii.

(8) Dispozițiile precedente se aplică *mutatis mutandis* atunci când se solicită să se constate faptul că nu sunt îndeplinite condițiile de recunoaștere.

(9) Constatarea faptului că condițiile de recunoaștere sunt sau nu sunt îndeplinite leagă instanțele și autoritățile administrative.

[…]”

15 Potrivit articolului 108 din FamFG, intitulat „Recunoașterea altor hotărâri străine”:

„(1) Cu excepția hotărârilor în materie matrimonială, hotărârile străine sunt recunoscute fără a fi necesară o procedură specială pentru aceasta.

(2) Părțile care au un interes juridic pot solicita pronunțarea unei hotărâri privind recunoașterea sau nerecunoașterea unei hotărâri străine cu privire la aspecte nepatrimoniale. Articolul 107 alineatul 9 se aplică *mutatis mutandis*. […]

(3) Este competentă din punct de vedere teritorial să se pronunțe asupra unei cereri în temeiul alineatului 2 prima teză instanța în jurisdicția căreia, la data depunerii cererii,
1. pârâtul sau persoana îi este adresată hotărârea are reședința obișnuită sau
2. în lipsa competenței în temeiul punctului 1, se manifestă un interes pentru constatare sau există o nevoie de asistență.

Aceste competențe sunt exclusive.”

16 Articolul 17 alineatul 1 din Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch (Dispoziții introductive la Codul civil, denumită în continuare „EGBGB”), în versiunea sa aplicabilă până la intrarea în vigoare, la 29 ianuarie 2013, a Gesetz zur Anpassung der Vorschriften des Internationalen Privatrechts an die Verordnung (EU) Nr. 1259/2010 und zur Änderung anderer Vorschriften des Internationalen Privatrechts (Legea privind adaptarea anumitor dispoziții de drept internațional privat la Regulamentul nr. 1259/2010 și modificarea altor dispoziții de drept internațional privat) din 23 ianuarie 2013 (BGBl. 2013 I, p. 101), prevedea:

„(1) Divorțul este supus dreptului aplicabil efectelor generale ale căsătoriei la data introducerii cererii de divorț. În cazul în care desfacerea căsătoriei nu este posibilă în temeiul acestui drept, divorțul intră sub incidența dreptului german în cazul în care soțul care a solicitat divorțul este cetățean german la data respectivă sau era la data căsătoriei.

(2) Numai o instanță poate să desfacă o căsătorie în Germania.

[…]”

### *Situația de fapt din litigiul principal și întrebările preliminare*

17 La 27 mai 1999, domnul Mamisch și doamna Sahyouni s-au căsătorit în circumscripția tribunalului islamic din Homs (Siria). Domnul Mamisch este, de la naștere, cetățean sirian. În cursul anului 1977, acesta a dobândit cetățenia germană prin naturalizare. El deține, din anul respectiv, ambele cetățenii. Doamna Sahyouni este, de la naștere, cetățean sirian. Ea a dobândit cetățenia germană după încheierea căsătoriei.

18 După ce au locuit în Germania, până în anul 2003, soții s-au mutat la Homs. În vara anului 2011, din cauza războiului civil din Siria, aceștia au revenit pentru o scurtă perioadă în Germania, după care au locuit, începând din februarie 2012, alternativ, în Kuweit și în Liban. În această perioadă, ambii soți au locuit de asemenea, de mai multe ori, în Siria. În prezent, cele două părți din litigiul principal locuiesc din nou, la domicilii diferite, în Germania.

19 La 19 mai 2013, domnul Mamisch a declarat că dorește să divorțeze de soția sa, formula de divorț fiind pronunțată de reprezentantul său în fața instanței religioase șaria din Latakia (Siria). La 20 mai 2013, această instanță a constatat divorțul soților. La 12 septembrie 2013, doamna Sahyouni a semnat o declarație privind prestațiile pe care trebuia să le primească de la domnul Mamisch în temeiul normelor religioase, în cuantum total de 20 000 de dolari SUA (USD) (aproximativ 16 945 de euro), care avea următorul cuprins:

„[…] am primit toate prestațiile datorate conform convenției matrimoniale și ca efect al divorțului pronunțat ca urmare a manifestării de voință unilaterale a soțului și îl eliberez pe acesta, prin prezenta, de toate obligațiile care îi revin în privința mea pe baza convenției matrimoniale și a ordonanței de divorț din 20 mai 2013, pronunțată de instanța șaria din Latakia […]”

20 La 30 octombrie 2013, domnul Mamisch a solicitat recunoașterea hotărârii de divorț pronunțate în Siria. Prin hotărârea din 5 noiembrie 2013, președintele Oberlandesgericht München (Tribunalul Regional Superior din München, Germania) a admis această cerere, constatând că erau întrunite condițiile legale pentru recunoașterea respectivei hotărâri de divorț.

21 La 18 februarie 2014, doamna Sahyouni a solicitat să se anuleze hotărârea menționată și să se declare că nu erau îndeplinite condițiile pentru recunoașterea hotărârii de divorț.

22 Prin hotărârea din 8 aprilie 2014, președintele Oberlandesgericht München (Tribunalul Regional Superior din München) a respins cererea doamnei Sahyouni. În hotărârea respectivă, s-a subliniat că recunoașterea hotărârii de divorț era guvernată de Regulamentul nr. 1259/2010, care s-ar aplica și divorțurilor pronunțate fără contribuția de natură constitutivă a unei instanțe sau a unei autorități publice (denumite în continuare „divorțurile private”). În lipsa unei alegeri valabile a legii aplicabile și a unei reședințe comune obișnuite a soților în anul anterior divorțului, legea aplicabilă ar fi determinată potrivit dispozițiilor articolului 8 litera (c) din acest regulament. Atunci când ambii soți au dublă cetățenie, criteriul decisiv ar fi cetățenia efectivă în sensul dreptului național. Aceasta ar fi fost, la data divorțului în discuție, cetățenia siriană. S-a arătat de asemenea că ordinea publică în sensul articolului 12 din Regulamentul nr. 1259/2010 nu ar împiedica recunoașterea hotărârii de divorț în discuție.

23 Prin decizia din 2 iunie 2015, Oberlandesgericht München (Tribunalul Regional Superior din München), sesizat cu litigiul, a suspendat procedura și a sesizat Curtea cu diferite întrebări preliminare privind interpretarea Regulamentului nr. 1259/2010. Prin Ordonanța din 12 mai 2016, Sahyouni (C-281/15, EU:C:2016:343), Curtea s-a declarat vădit necompetentă să răspundă la întrebările preliminare menționate, pentru motivele că printre altele Regulamentul nr. 1259/2010 nu se aplică recunoașterii unei hotărâri de divorț pronunțate într-un stat terț și că instanța de trimitere nu furnizase niciun element de natură să stabilească faptul că aplicabilitatea dispozițiilor regulamentului menționat ar fi fost determinată de dreptul național, în mod direct și necondiționat, în

situații precum cele în discuție în litigiul principal. Curtea a arătat totuși că instanța de trimitere păstra posibilitatea de a formula o nouă cerere de decizie preliminară atunci când va fi în măsură să furnizeze Curții toate elementele care să permită acesteia să se pronunțe.

24 În susținerea cererii sale de decizie preliminară, instanța de trimitere subliniază că divorțurile pronunțate într-un stat terț sunt recunoscute în Germania în cadrul procedurii prevăzute la articolul 107 din FamFG. În plus, în ceea ce privește recunoașterea divorțurilor private, ar fi general acceptat faptul că instanța germană efectuează examinarea validității condițiilor de fond ale unor astfel de divorțuri în lumina Regulamentului nr. 1259/2010. Această practică juridică ar rezulta din abrogarea de către legiuitorul german, ca urmare a intrării în vigoare a regulamentului menționat, a dispoziției referitoare la dreptul material aplicabil divorțului. O astfel de abrogare s-ar întemeia pe faptul că legiuitorul german, considerând că divorțurile private intră de asemenea sub incidența acestui regulament, a apreciat că vechea dispoziție căzuse în desuetudine, tocmai ca urmare a existenței regulamentului respectiv.

25 În aceste condiții, Oberlandesgericht München (Tribunalul Regional Superior din München) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Cazurile de divorț privat – în speță, cel prin declarație unilaterală a unui soț în fața unei instanțe religioase siriene, în temeiul legii islamice șaria – intră de asemenea în domeniul de aplicare al articolului 1 din [Regulamentul nr. 1259/2010]?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la [prima întrebare], la aplicarea Regulamentului [nr. 1259/2010] în cazurile de divorț privat, [examinarea în temeiul] articolului 10 din acesta
   a) trebuie să se fondeze *in abstracto* pe o comparație din care rezultă că, deși legea aplicabilă în temeiul articolului 8 garantează accesul la divorț și celuilalt soț, divorțul este, din cauza apartenenței la unul dintre sexe, supus altor condiții de drept procedural și material decât cele privind accesul la divorț al primului soț? sau
   b) aplicabilitatea acestei norme depinde de aspectul dacă aplicarea legislației străine, care este discriminatorie *in abstracto*, este discriminatorie și *in concreto* în speță?

3) În cazul unui răspuns afirmativ la [a doua întrebare litera b)], se poate considera că constituie un motiv de neaplicare a normei faptul că soțul discriminat a consimțit la divorț – chiar și sub forma primirii unor plăți compensatorii?”

## *Cu privire la întrebările preliminare*

### *Cu privire la admisibilitate*

26 Trebuie să se constate, cu titlu introductiv, că instanța de trimitere este sesizată nu cu o cerere de divorț, ci cu o cerere de recunoaștere a unei hotărâri de divorț pronunțate de o autoritate religioasă într-un stat terț.

27 Curtea a statuat deja că recunoașterea unei hotărâri de divorț pronunțate într-un stat terț nu ține de dreptul Uniunii din moment ce nici dispozițiile Regulamentului nr. 1259/2010, nici cele ale Regulamentului nr. 2201/2003 și nici orice alt act juridic al Uniunii nu se aplică unei astfel de recunoașteri (a se vedea în acest sens Ordonanța din 12 mai 2016, Sahyouni, C-281/15, EU:C:2016:343, punctele 22 și 23).

28 Cu toate acestea, reiese dintr-o jurisprudență consacrată a Curții că interpretarea unei dispoziții a dreptului Uniunii se poate dovedi relevantă în cazurile în care, chiar dacă faptele din litigiul principal nu intră în mod direct în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii, dispozițiile acestui drept au fost

făcute aplicabile prin legislația națională, care s-a conformat, în ceea ce privește soluțiile date unor situații în care toate elementele se limitează la interiorul unui singur stat membru, soluțiilor reținute de dreptul Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 noiembrie 2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, punctul 53 și jurisprudența citată).

29 În această privință, instanța de trimitere arată că, în temeiul dreptului german, Regulamentul nr. 1259/2010 se aplică recunoașterii în Germania a divorțurilor private pronunțate într-un stat terț, precum cel în discuție în litigiul principal.

30 În special, din informațiile furnizate de această instanță, precum și din observațiile guvernului german reiese că, în temeiul dreptului german, recunoașterea divorțurilor pronunțate într-un stat terț se efectuează în cadrul procedurii prevăzute la articolul 107 din FamFG. În conformitate cu această dispoziție, recunoașterea hotărârilor unei instanțe sau ale unei autorități statale străine care pronunță un divorț în mod constitutiv se acordă fără vreo examinare a legalității acestora, în timp ce recunoașterea divorțurilor private este subordonată controlului validității lor în raport cu dreptul material al statului desemnat de normele relevante privind conflictul de legi.

31 În acest sens, se precizează că, înainte de intrarea în vigoare a Regulamentului nr. 1259/2010, dreptul material aplicabil divorțului era determinat de norma privind conflictul de legi prevăzută la articolul 17 din EGBGB, în versiunea sa în vigoare până la 28 ianuarie 2013. Odată cu intrarea în vigoare a acestui regulament, legiuitorul german, pornind de la premisa potrivit căreia regulamentul menționat era aplicabil și divorțurilor private, a considerat că examinarea validității unui divorț privat pronunțat într-un stat terț, în scopul recunoașterii sale în Germania, trebuia efectuată de acum în raport cu dreptul statului determinat de normele privind conflictul de legi instituite prin Regulamentul nr. 1259/2010.

32 De asemenea, prin Legea privind adaptarea anumitor dispoziții de drept internațional privat la Regulamentul nr. 1259/2010 și modificarea altor dispoziții de drept internațional privat, legiuitorul german a modificat articolul 17 alineatul 1 din EGBGB și a abrogat norma privind conflictul de legi prevăzută în acesta și care căzuse în desuetudine. Astfel, potrivit practicii judiciare germane, de la intrarea în vigoare a Regulamentului nr. 1259/2010, în scopul recunoașterii în Germania a unui divorț privat pronunțat într-un stat terț, condițiile de fond pe care trebuie să le îndeplinească un asemenea divorț sunt examinate în raport cu dreptul statului determinat în temeiul acestui regulament.

33 Prin urmare, astfel cum subliniază instanța de trimitere, în cazul în care s-ar dovedi că Regulamentul nr. 1259/2010 nu se aplică divorțurilor private, litigiul cu care este sesizată aceasta ar trebui soluționat pe baza normelor germane privind conflictul de legi.

34 În consecință, trebuie să se considere că sunt îndeplinite condițiile enunțate în jurisprudența citată la punctul 28 din prezenta hotărâre și că, prin urmare, întrebările preliminare adresate de instanța de trimitere sunt admisibile.

*Cu privire la prima întrebare*

35 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 1 din Regulamentul nr. 1259/2010 trebuie interpretat în sensul că un divorț care rezultă dintr-o declarație unilaterală a unuia dintre soți în fața unei instanțe religioase, precum cea în discuție în litigiul principal, intră în domeniul de aplicare material al acestui regulament.

36 Pentru a răspunde la această întrebare, dispoziția menționată, care definește domeniul de aplicare material al acestui regulament, trebuie interpretată ținând seama nu numai de termenii săi, ci și de contextul său și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte (a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2013, Csonka și alții, C-409/11, EU:C:2013:512, punctul 23 și jurisprudența citată).

37 În ceea ce privește, în primul rând, termenii articolului 1 din Regulamentul nr. 1259/2010, acest articol se limitează să precizeze la alineatul (1) că regulamentul menționat se aplică divorțului și separării de corp în situațiile în care există un conflict de legi. La alineatul (2), acest articol enumeră aspectele care sunt excluse din domeniul de aplicare al aceluiași regulament, „chiar dacă acestea sunt doar chestiuni preliminare în contextul procedurilor privind divorțul sau separarea de corp”. Prin urmare, modul de redactare a articolului respectiv nu oferă niciun element util pentru definirea noțiunii „divorț” în sensul acestuia.

38 În al doilea rând, în ceea ce privește contextul în care se inserează articolul 1 din Regulamentul nr. 1259/2010, mai întâi trebuie să se arate că nicio altă dispoziție din acest regulament nu oferă o definiție a noțiunii „divorț” în sensul acestuia. În special, articolul 3 din regulamentul menționat se limitează să definească numai noțiunile „stat membru participant” și „instanță judecătorească”, aceasta din urmă trebuind înțeleasă în sensul că se referă la „toate autoritățile din statele membre participante competente”.

39 În continuare, deși este adevărat că divorțurile private nu sunt excluse în mod explicit din domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1259/2010, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 60 din concluziile sale, trimiterile la intervenția unei „instanțe judecătorești” și la existența unei „proceduri”, care figurează în mai multe dispoziții ale acestui regulament, cum sunt articolul 1 alineatul (2), articolul 5 alineatele (2) și (3), articolele 8 și 13, precum și articolul 18 alineatul (2) din regulamentul menționat, scot în evidență faptul că acesta din urmă vizează în exclusivitate divorțurile pronunțate fie de o instanță judecătorească statală, fie de o autoritate publică sau sub controlul acesteia. În plus, faptul că articolul 18 alineatul (1) din același regulament menționează „acțiunile judiciare” susține această apreciere.

40 În sfârșit, potrivit considerentului (10) al Regulamentului nr. 1259/2010, domeniul de aplicare material și dispozițiile acestuia ar trebui să fie conforme cu Regulamentul nr. 2201/2003.

41 Or, în conformitate cu articolul 1 alineatul (1) litera (a) din acest din urmă regulament, acesta „se aplică, oricare ar fi natura instanței […] divorțul[ui]”. În ceea ce privește articolul 2 punctul 4 din regulamentul menționat, acesta definește noțiunea „hotărâre judecătorească” în sensul aceluiași regulament ca vizând printre altele „orice hotărâre de divorț […] pronunțată de o instanță judecătorească a unui stat membru, oricare ar fi denumirea hotărârii, inclusiv termenii «decizie», «sentință» sau «ordonanță»”.

42 Nu ar fi coerent să se definească în mod diferit aceeași noțiune de divorț utilizată în aceste două regulamente și, prin urmare, să se instituie o divergență între domeniile de aplicare ale acestora.

43 În această din urmă privință, trebuie amintit că atât Regulamentul nr. 1259/2010, cât și Regulamentul nr. 2201/2003 au fost adoptate în cadrul politicii de cooperare judiciară în materie civilă. În plus, reiese din observațiile Comisiei că aceasta a intenționat chiar, în Propunerea de regulament al Consiliului de modificare a Regulamentului nr. 2201/2003 în ceea ce privește competența și introducerea unor norme privind legislația aplicabilă în materie matrimonială [COM(2006) 399], să includă în Regulamentul nr. 2201/2003 normele privind conflictul de legi în materie de divorț, dar că, întrucât această propunere nu a fost adoptată, normele respective au făcut în final obiectul unui regulament distinct, în speță Regulamentul nr. 1259/2010.

44 În ceea ce privește, în al treilea rând, obiectivul urmărit de Regulamentul nr. 1259/2010, acesta instituie, astfel cum rezultă din titlul său, o cooperare consolidată între statele membre participante în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp.

45 Așa cum a arătat avocatul general la punctul 65 din concluzii, la adoptarea acestui regulament, în ordinile juridice ale statelor membre care participă la o asemenea cooperare consolidată, numai organele cu caracter public puteau adopta decizii având o valoare juridică în materia vizată. Prin urmare, trebuie să se constate că, prin adoptarea acestui regulament, legiuitorul Uniunii a avut în vedere numai situațiile în care divorțul este pronunțat fie de o instanță judecătorească statală, fie de o autoritate publică sau sub controlul său și că, prin urmare, nu intenționa ca același regulament să se aplice altor tipuri de divorț, cum sunt cele care, precum în speță, se întemeiază pe o „declarație de voință privată unilaterală” pronunțată în fața unei instanțe religioase.

46 O asemenea interpretare este susținută de împrejurarea, invocată de Comisie în cadrul ședinței, că în cursul negocierilor care au condus la adoptarea Regulamentului nr. 1259/2010 nu s-a făcut nicio mențiune cu privire la o aplicare a acestuia la divorțurile private.

47 În această privință, deși este adevărat că mai multe state membre au introdus în sistemele lor juridice, de la adoptarea Regulamentului nr. 1259/2010, posibilitatea pronunțării divorțurilor fără intervenția unei autorități statale, este la fel de adevărat, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 66 din concluziile sale, că includerea divorțurilor private în domeniul de aplicare al acestui regulament ar necesita modificări care sunt numai de competența legiuitorului Uniunii.

48 Astfel, în lumina definiției noțiunii „divorț” care figurează în Regulamentul nr. 2201/2003, reiese din obiectivele urmărite de Regulamentul nr. 1259/2010 că acesta acoperă numai divorțurile pronunțate fie de o instanță judecătorească statală, fie de o autoritate publică sau sub controlul său.

49 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 1 din Regulamentul nr. 1259/2010 trebuie interpretat în sensul că un divorț care rezultă dintr-o declarație unilaterală a unuia dintre soți în fața unei instanțe religioase, precum cel în discuție în litigiul principal, nu intră în domeniul de aplicare material al acestui regulament.

*Cu privire la a doua și a treia întrebare*

50 Având în vedere răspunsul dat la prima întrebare, nu este necesar să se răspundă la a doua și la a treia întrebare.

***Cu privire la cheltuielile de judecată***

51 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

**Articolul 1 din Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp trebuie interpretat în sensul că un divorț care rezultă dintr-o declarație unilaterală a unuia dintre soți în fața unei instanțe religioase, precum cel în discuție în litigiul principal, nu intră în domeniul de aplicare material al acestui regulament.**

## Semnături

i — Punctul 47 din prezentul text a făcut obiectul unei modificări de ordin lingvistic ulterior primei publicări.